

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt onsdag den 29. marts 2023

Sag 63/2022

Mette Ditmer Design ApS
(advokat Johan Løje)

mod

JYSK A/S
(advokat Kristian Storgaard)

I tidligere instanser er afsagt kendelser af Fogedretten i Aarhus den 8. september 2021 (FS 22-7313/2019) og Vestre Landsrets 12. afdeling den 19. november 2021 (B-0313-21).

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Lars Hjortnæs, Jens Kruse Mikkelsen og Ole Hasselgaard.

Påstande

Kærende, Mette Ditmer Design ApS, har nedlagt påstand om, at JYSK A/S skal betale mindst 347.450 kr. i sagsomkostninger til Mette Ditmer Design ApS, subsidiært at landsrettens kendelse ophæves for så vidt angår spørgsmålet, om kære til landsretten krævede kæretilladelse, og sagen hjemvises til landsretten til behandling af spørgsmålet om fastsættelse af sagens omkostninger.

Indkærede, JYSK A/S, har nedlagt påstand om afvisning af Mette Ditmer Design ApS' principale påstand.

Over for Mette Ditmer Design ApS' subsidiære påstand har JYSK A/S nedlagt påstand om afvisning, subsidiært stadfæstelse af landsrettens kendelse, mere subsidiært stadfæstelse af fogedrettens kendelse.

Sagsfremstilling

Ved Fogedretten i Aarhus er der gennemført bevissikring efter reglerne i retsplejelovens kapitel 57 a om bevissikring ved krænkelse af immaterialrettigheder m.v.

Bevissikringssagen er rejst af Mette Ditmer Design ApS, der er af den opfattelse, at JYSK A/S har handlet i strid med ophavsretsloven og markedsføringsloven ved salg af en række produkter, der i udformning ligger tæt op ad en række af Mette Ditmer Designs produkter.

Ved stævning af 19. august 2021 anlagde Mette Dittmer Design ved Sø- og Handelsretten endvidere en sag vedrørende krænkelse af de omhandlede produkter mod JYSK A/S og tre andre parter.

Ved kendelse af 8. september 2021 henskød fogedretten afgørelsen om sagsomkostninger i bevissikringssagen til den verserende krænkelsessag. Af fogedrettens begrundelse fremgår:

”Da det er oplyst, at der mellem parterne verserer en sag om rettighederne, der påstås krænkede, ved Sø- og Handelsretten, henskydes afgørelsen om sagsomkostninger til afgørelsen om sagsomkostninger i den verserende sag, jf. retsplejelovens § 643, jf. § 653 d.”

Mette Dittmer Design kærede fogedrettens afgørelse om at henskyde sagsomkostningsafgørelsen i bevissikringssagen til Vestre Landsret med påstand om, at landsretten skulle fastsætte sagsomkostninger i bevissikringssagen, subsidiært at sagen skulle hjemvises til fogedretten med henblik på fastsættelse af sagsomkostninger.

Ved kendelse af 19. november 2021 stadfæstede landsretten fogedrettens kendelse. Af landsrettens begrundelse fremgår:

”Fogedretten har henskudt afgørelsen om sagsomkostninger i bevissikringssagen til afgørelsen om sagsomkostninger i den for Sø- og Handelsretten verserende sag, jf. retsplejelovens § 643, jf. § 653 d.

Afgørelsen må sidestilles med afgørelser truffet efter retsplejelovens § 421, 3. pkt., hvorefter afgørelsen om sagsomkostninger kan henskydes. Efter forarbejderne til retsplejelovens § 427 kan en afgørelse om at henskyde en afgørelse om sagsomkostninger ikke kæres, jf. fremsættelsesbemærkningerne til L 47, FT 2012-13, Tillæg A, s. 24.

Bestemmelsen om at henskyde afgørelsen om sagsomkostninger til afgørelsen om sagsomkostninger i en verserende sag indebærer et skøn med hensyn til, ved hvilken domstol spørgsmålet mest hensigtsmæssigt kan behandles. Afgørelsen er derfor en delafgørelse, jf. retsplejelovens § 253, stk. 3, 2. pkt. Afgørelsen kan således kun kæres med tiladelse fra Procesbevillingsnævnet, jf. retsplejelovens § 253, stk. 4, jf. stk. 3.

Da der ikke foreligger kæretiladelse fra Procesbevillingsnævnet, og da det, som Mette Dittmer Design ApS har anført for landsretten, ikke kan føre til et andet resultat, afvises kæremålet.”

Anbringender

Mette Dittmer Design ApS har anført navnlig, at fastsættelsen af sagsomkostningerne skal ske i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/48/EF af 29. april 2004 om håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder (retshåndhævelsesdirektivet). Af direktivets artikel 14 fremgår bl.a., at medlemsstaterne skal sikre, at rimelige og forholdsmæssigt afpassede sagsomkostninger og andre udgifter, som den part, der har vundet sagen, har afholdt, som generel regel bæres af den part, der har tabt sagen.

Til støtte for den subsidiære påstand er det anført navnlig, at det fremgår af retsplejelovens § 584, stk. 1, at afgørelser, der er truffet af en fogedret, kan kæres, medmindre andet er bestemt i loven. Retsplejeloven indeholder ikke en bestemmelse, hvorefter dette udgangspunkt skulle være fraveget for så vidt angår fogedrettens afgørelse i henhold til retsplejelovens § 653 d, jf. § 643, om at henskyde afgørelsen om sagsomkostninger i en bevissikringssag til den samlede afgørelse af sagsomkostningerne i en verserende krænkelssag. Det lovbestemte udgangspunkt om fri adgang til kære af fogedrettens afgørelser kan i bevissikringssager heller ikke fraviges under henvisning til forarbejderne til bestemmelsen i retsplejelovens § 427. Denne bestemmelse vedrører kære i sager om midlertidige forbud og påbud efter retsplejelovens kapitel 40, og de nævnte sagstyper adskiller sig fra hinanden på væsentlige punkter.

En begrænsning af kæreadgangen ville endvidere ikke være forenelig med retshåndhævelsesdirektivets artikel 3, stk. 2, hvorefter foranstaltninger og retsmidler til håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder skal være effektive og have afskrækkende virkning.

JYSK A/S har anført navnlig, at hverken fogedretten eller landsretten har taget stilling til eventuel beløbsmæssig udmåling af omkostningerne i bevissikringssagen, sådan at Højesteret heller ikke kan tage stilling hertil. Mette Dittmer Designs principale påstand skal derfor afvises.

Til støtte for påstanden om stadfæstelse af landsrettens kendelse er det anført navnlig, at bestemmelserne i retsplejelovens § 421, § 427 og § 643 skal ses i sammenhæng med hinanden. De nævnte bestemmelser er alle indsat i retsplejeloven ved den samme ændringslov. Af lov-bemærkningerne hertil fremgår udtrykkeligt, at der i sager om midlertidige forbud og påbud efter retsplejelovens kapitel 40 ikke kan ske kære af rettens afgørelse om at henskyde sagsomkostningsafgørelsen til den samlede afgørelse af sagsomkostningerne i en verserende krænkelssag.

Henset hertil og til sammenhængen mellem bestemmelserne i retsplejelovens § 421, § 643 og § 653 d, er der ikke grundlag for en fortolkning, hvorefter der i bevissikringssager efter lovens kapitel 57 a – modsat, hvad der gælder i forbudssager efter lovens kapitel 40 – skulle være mulighed for at kære afgørelser om at henskyde sagsomkostningsafgørelsen.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagen angår adgangen til at kære fogedrettens afgørelse om at henskyde afgørelsen om sagsomkostninger i en sag om bevissikring ved krænkelssag af immaterialrettigheder til sagen om den rettighed, der påstås krænket, jf. herved retsplejelovens § 653 d, jf. § 643, 3. pkt.

For landsretten nedlagde Mette Dittmer Design ApS påstand om, at landsretten skulle fastsætte sagsomkostninger i bevissikringssagen, subsidiært hjemvise sagen til fogedretten med henblik på fastsættelse af sagsomkostninger. Landsretten afviste kæren.

Da der ved den kærede kendelse således ikke er truffet realitetsafgørelse om sagsomkostningerne, kan Højesteret ikke som første og eneste instans tage stilling hertil. Højesteret tager derfor JYSK A/S' påstand om afvisning af Mette Dittmer Designs principale påstand til følge.

Sagen angår herefter, om landsretten med rette har afvist at behandle kæremålet.

Ved behandling af sager efter retsplejelovens kapitel 57 a om bevissikring ved krænkelse af immaterialrettigheder mv. finder bestemmelsen i lovens § 643 (i kapitel 57 om bistand til opretholdelse af forbud og påbud) tilsvarende anvendelse, jf. lovens § 653 d.

Efter retsplejelovens § 643, 1. pkt., træffer fogedretten i sager, der behandles efter reglerne i lovens kapitel 57 om bistand til opretholdelse af forbud og påbud, afgørelse om betaling af de omkostninger, der har været forbundet med fogedrettens behandling af sagen. Hvis sag om den rettighed, der påstås krænkede, allerede er anlagt ved en dansk domstol, kan fogedretten henskyde afgørelsen om omkostninger til afgørelsen om sagsomkostninger i den verserende sag, jf. retsplejelovens § 643, 3. pkt.

Retsplejelovens regler om midlertidige afgørelser om forbud og påbud i kapitel 40 indeholder en tilsvarende bestemmelse i § 421.

Efter retsplejelovens § 653 a, stk. 8, og § 644 kan fogedrettens afgørelse i sager om bevissikring og om bistand til opretholdelse af forbud og påbud kæres efter de almindelige regler om appel af fogedrettens afgørelser i kapitel 53. Det indebærer, at afgørelserne kan kæres til landsretten, medmindre andet er bestemt i loven, jf. § 584, stk. 1.

Reglerne om midlertidigt forbud og påbud indeholder i retsplejelovens § 427 andre regler om kære, idet det her bestemmes, at byrettens afgørelser om forbud og påbud, herunder en afgørelse om ophævelse af forbud eller påbud eller en selvstændig afgørelse om betaling af de omkostninger, der er forbundet med spørgsmålet, kan kæres efter reglerne i kapitel 53.

Reglerne i retsplejelovens § 421, § 427 og § 643 blev indsat ved lov nr. 1387 af 23. december 2012 om ændring af bl.a. retsplejeloven (Midlertidige afgørelser om forbud og påbud), hvor der også skete en ændring af bestemmelsen i § 653 d. Som anført af landsretten fremgår det af bemærkningerne til lovforslaget, at der i en sag, der behandles efter reglerne i retsplejelovens kapitel 40, ikke kan ske kære af rettens afgørelse om at henskyde afgørelsen om sagsomkostninger, jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, lovforslag nr. L 47, s. 34 (bemærkningerne til § 427). Der er ikke i lovforslaget knyttet lignende bemærkninger til reglerne om kære i sager

om bevissikring og om bistand til opretholdelse af forbud og påbud, der som anført også er udformet på en anden måde.

Højesteret finder på den anførte baggrund, at der ikke er grundlag for at fortolke kærereglens i § 653 a, stk. 8 – der finder anvendelse i denne sag – på samme måde som § 427, således at der ikke er adgang til at kære fogedrettens afgørelse om at henskyde afgørelsen om sagsomkostninger i en sag om bevissikring.

Afgørelsen kan heller ikke anses for en delafgørelse, således at der er krav om tilladelse til kære fra Procesbevillingsnævnet, jf. retsplejelovens § 253, stk. 4, jf. stk. 3, 2. pkt.

Højesteret tager herefter Mette Ditmer Designs subsidiære påstand om hjemvisning til landsretten til følge, idet der dog ikke er grundlag for at begrænse landsrettens behandling til spørgsmålet om fastsættelse af sagens omkostninger. Både Mette Ditmer Designs principale og subsidiære påstand for landsretten, der er gengivet ovenfor, er omfattet af landsrettens behandling.

Thi bestemmes:

Landsrettens kendelse ophæves, og sagen hjemvises til behandling ved landsretten.

I sagsomkostninger for Højesteret skal JYSK A/S betale 8.000 kr. til Mette Ditmer Design ApS.

Det tilkendte beløb skal betales inden 14 dage efter denne højesteretskendelses afsigelse og forrentes efter rentelovens § 8 a.